

Asia: VN/8392/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 a § Maksun periminen / Uttag av avgif

Allergia-, iho- ja astmaliiton mielestä ulkopuolisen palvelutarjoajan käyttämisestä maksujen perimisessä tulisi vähitellen luopua. Vaihtoehtoisesti asiakasmaksujen perinnästä aiheutuvien kustannusten kohtuullisuuteen tulee kiinnittää enemmän huomiota. Liitto kannattaa yksityisyyden suojan edistämistä maksun perimisessä.

2 b § Päättös maksukyvyn mukaan määräytyvästä maksusta / Beslut om avgift som bestäms enligt betalningsförmågan

-

3 § Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu / Avgift för oanvänd service

Liiton mielestä käyttämättä jääneestä ja peruuttamattomasta ajasta perittävä 50,80 euron suuruinen maksu on kohtuuttoman suuri. Joka tapauksessa on tärkeää, että kuntia velvoitetaan ilmoittamaan aikaa varatessa maksusta ja peruutustavoista. Liiton mielestä kuntia voisi velvoittaa luomaan esimerkiksi tekstiviestimuistutusjärjestelmiä ehkäisemään varattujen aikojen käyttämättä jättämistä. Maksun perimättä jättäminen kohtuuttomuuden vuoksi on tärkeää. Liitto kuitenkin katsoo, että kohtuuttomuuden tarkempi määrittely olisi tarpeen. Tämä lisäisi yhdenvertaisuutta siinä, missä tilanteissa maksun periminen katsotaan kohtuuttomaksi.

5 § Maksuttomat terveyspalvelut / Avgiftsfria hälsovårdstjänster

Allergia-, iho- ja astmaliitto katsoo, että hoitajavastaanottojen ja alaikäisten poliklinikkakäyntien maksuttomuus on hyvä asia. Liiton mielestä myös perusterveydenhuollon lääkärikäyntien maksuttomuutta tulisi edistää tulevassa asiakasmaksulain kokonaisuudistuksessa. Perusterveydenhuollon käyttäjät ovat tässä suhteessa huonommassa asemassa kuin moni työterveyshuollon käyttäjä.

Maksuttomuuden ja asiakasmaksujen tason alentaminen tukee erityisesti paljon palveluita käyttävien hyvinvointia. Neljän järjestön tekemässä selvityksessä (2018, n = 1900) 36 % vastaajista kokee pitkäaikaissairauden aiheuttamat kustannukset melko tai erittäin rasitteena kokonaistaloudelliseen tilanteeseensa. Pitkäaikaissairaalle kertyy sairauden vuoksi muitakin kustannuksia kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja. Saman kyselyn mukaan joka kymmenes on siirtänyt menemistään sosiaali- tai terveyshuoltoon asiakasmaksujen hintojen vuoksi.

Liitto esittää, että terveydenhuollon ammattihenkilön antamat todistukset ja lausunnot olisivat aina maksuttomia. Tämä edistäisi palveluiden saantia ja sitä kautta lisääisi hyvinvointia.

6 a § Maksukatto / Avgiftstak

Allergia-, iho- ja astmaliiton mielestä maksukaton laajentaminen koskemaan muun muassa suun terveydenhuoltoa on hyvä uudistus. Neljän järjestön tekemän selvityksen (2018, n = 1900) mukaan kolmen maksukaton järjestelmä tuottaa monelle pitkäaikaissairaalle ja vammaiselle käytännöllisiä ja taloudellisia pulmatilanteita. Asiakasmaksulain kokonaisuudistuksen yhteydessä tulee selvittää uudelleen maksukattojen yhdistämisen mahdollisuus esimerkiksi SOSTEn esittämän mallin mukaan.

Neljän järjestön selvityksen mukaan 37 % ei ole ollut tietoinen maksukatosta. Viranomaisten velvollisuutta tiedottaa maksukatosta on edistettävä. Liiton mielestä maksukaton seuranta tulisi viime kädessä siirtää viranomaisten vastuulle.

7 b § Palvelun pitkäaikaisuus / Servicens långvariga karaktär

-

7 c § Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu / Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnssorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

-

10 b § Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta, pitkäaikaisesta perhehoidosta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnssorg, långvarig familjevård och för långvarig sluten vård

-

10 c § Tuloista tehtävät vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa / Avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnssorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

-

10 d § Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa / Särskilda avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig familjevård

-

10 e § Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu / Avgift för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

-

10 f § Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

-

10 g § Tuloista tehtävät vähennykset jatkuvassa ja säännöllisessä kotona annettavassa palvelussa sekä pitkäaikaisessa asumispalvelussa / Avdrag från inkomsterna för fortgående och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

-

10 h § Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut / Stödtjänster och tjänster i samband med boendeservice

-

10 i § Laskennallinen metsätulo / Kalkylerad inkomst av skog

-

10 j § Maksun määrääminen ja tarkistaminen / Bestämmande och justering av avgift

-

10 k § Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun / Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften

-

11 § Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen / Nedsättning och eftergift av avgift

Kunnan velvoite jättää maksu perimättä automaattisesti niiden kohdalla, joiden toimeentulovaikkeudet ovat tiedossa, on hyvä uudistus. Myös kunnan velvollisuus antaa aktiivisesti asiakkaalle tietoa maksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä on kannatettava asia. Neljän järjestön tekemän selvityksen (2018, n = 1900) mukaan kohtuullistamisesta tai perimättä jättämisestä ei tiennyt 40 % vastaajista.

13 § Muulta kuin Suomessa asuvalta perittävä maksu / Avgift av dem som inte är bosatta i Finland

-

14 § Tulojen, korvausten tai saamisten periminen kunnalle tai kuntayhtymälle / Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till kommunen eller samkommunen

-

14 a § Viranomaisten tiedonsaantioikeus / Myndigheternas rätt att få upplysningar

-

15 § Muutoksenhaku / Ändringssökande

-

Voimaantulo (alustava voimaantuloajankohta 1.1.2021) Ikraftträdande

-

Heikkinen Risto
Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry